

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izlaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrletno leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabensemišču). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Rabuka brez konca in kraja.

Lehko se nam verjame, da se ne dotaknemo radi stvari, katero v naslednjih vrstah prinesemo. Kakor želimo mi miru, radi ga tudi drugim, bodi že celo našim nasprotnikom, pustimo. Ali kakor vse kaže, ne bo še pri nas prišlo kmalu do miru. Zakaj ne? Ker ga nekateri narodi in smemo reči, da le-ti niso slavjanski, ne marajo.

Na Dunaju, v državnem zboru, je nemška stranka jako odločno interpelacijo (vprašanje) do cesarske kraljeve vlade postavila.

Ni še dolgo, kar smo čitali po časopisih, da so poskusili Nemci v Duhovem na Českem razstreliti „Česko Besedo“. Poškodovan sicer ni bil nobeden, pa zato ne, ker ni bilo nobenega vprico, a vsa okna poslopja so se razdrobila. Pravo bi bili torej Slovani t. j. Čehi imeli se pritoževati, pa glej ravno sedaj izročili so nemški poslanci vladi imenovano interpelacijo zaradi napadov na nemške prebivalce v Kraljevem dvoru. V njej tožijo, da je bilo mnogo izgrediv proti Nemcem, katere Čehi psujejo, napadajo, tepejo. vlada jim pa ne daje onega osebnega varstva, ki je prvi pogoj redne države. Tudi dr. Rieger je stavil v isti zadevi interpelacijo, katera je celo mirna ter konča z vprašanjem: „Kaj misli vlada v tej zadevi ukreniti v varstvo prometa in obeh narodnosti?“

Iz teh dveh interpelacij je razvidno, kdo da ima več povoda pritoževati se, Čehi ali Nemci. V Duhovem se je pač očitno pokazalo, kdo je zatiran narod, kajti ni dyoma, komu bomo morali na rovaš zapisati ono dinamično pušico, ki se je v veži „Besede“ raznesla. Vsak avstrijski domoljub obžaljuje in obsojuje, kar se je zgodilo v Kraljevem dvoru in v Duhovem, ter se prizadeva ljudstvo potolažiti in odvrniti od nadaljnjega razsajanja. Celu drugače se obnašajo liberalni nemški listi, poslanci in njihovi pristaši. Prvi, namreč listi, še le prav ščuejejo,

ne pa da bi ljudi mirili, ter strašijo Nemce, kakor da bi se jim bilo bati za življenje.

Kar se je zgodilo na Českem, to se tudi nagaja pri nas na Malem Štajerju. Dne 27. pr. m. priredilo je „Slovensko pevsko društvo“ v Celji koncert, petje, to je vendar nedolžna reč. Slovenci so se, kakor je prav, lepo in mirno zadržali ter niso nobenega povoda hoteli dati nemškutarjem pritožiti se — a godili so se vse eno tako izgrediv in surovosti od nemške strani, v katerih se vse drugo kaže, le omika ne. Tudi pri nas v Mariboru kričijo Talmi-Nemci, da jim gre za kožo; ali komu se tako godi, kaže dvojni dogodek od zadnje sobote. Tisto večer imeli so Nemci svojo zabavo v „kazini“, peli so tudi „das deutsche Lied“. Ali jim je morebiti to kdo zabranil? So morebiti Slovenci poulične dečke najeli, da bi pred „kazino“, nemir delali in tako nemško svečanost motili in zabranili? Ne, nikakor ne! Kaj pa se je zgodilo v isti noči? — Nemški kulturonošci so hram, na katerem je poleg nemškega tudi slovenski napis, z blatom pometali, in tako pokazali svojo zamazano omiko. V Mariboru je več sto nemških napisov, pa še nikoli ni prišlo Slovincem na misel, da bi take napise oskrnili. Pa na nasprotnih to storiti, posrečilo se je laži-omiki. Mi tega ne objavimo, da tožimo s tem naše nasprotnike, pač pa zato, da se naši, videvši tako surovost, naj ne dajo zapeljati do enake. Take reči so same najtrja obsodba.

Naše delo.

S Pohorja v oktobru.

Z veseljem pripoznamo, ki živimo še na kmetih, da se je slovenska zavest med prostim ljudstvom krepko vzbudila. To je čin naših rodoljubov, izlasti duhovnikov in učiteljev, ki izpolnjujejo svoje dolžnosti do naroda.

Ali če pogledamo križem sveta, tako po celi naši domovini, veliko ljudi je še po nekaterih krajih gledè narodnosti mrtvo in vse za-

kopano v dušno in telesno bedo. V tem je sedaj naše delo: vzbuditi narod, da bode tudi najrevnejši bajtar zaveden Slovenec, pomagati mu, da si vzboljša svoje revno materijalno stanje, napeljati ga na lepo, čednostno življenje ter ga ubraniti kužnemu brezverstvu Radostni čut. čut veselega narodnega upanja obhaja človeka, kedar vidi čvrstega mladeniča in zalo dekle razo devati svojo narodnost. Tedaj mu zasije upanje, da kedar enkrat nastopi mlajši zarod svoje delo prisijejo Slovencem lepši dnevi. Ali kaj pomaga? To veselo upanje nam prec gine, kedar vidimo našo mladino nesramno kričati po kr mah, ali pa jo celo po sodnijah in kaznilnicah se pomikati, tačas se nam srce topi britke žalosti. Vsled strasti, katerim se čedalje bolj udaja naša mladina, gre zmerom bolj in bolj bliže duševnemu prepadu.

Mladenič lep na duši in telesu, mora v življenje toda ko pride med svet, zapeljó ga tovariši v krčmo, s časom začne vasovati, pride v pretepe, zapravlja dušno in telesno zdravje in — zatem pride že človeška pravica, vsaj pri večih, kakor nam je treba. Kedar pa pride tak v kaznilnico, druží se s svržjo človeštva in zaduši se mu kmalu še zadnja iskrica blažjih čutov. Ni čuda potem, ko pride domov, da postane, ali bolje, ostane sramota občini pohujšanje župniji in na kvar poštenemu človeštvu. In kmečko dekle — lepo in nedolžno ga je še izgojila mati, toda prehitro ga ujame tovarišija ni vrednic in kedar mu postane priljubljena krčma, plešišče, končana je nedolžnost, pride, ne do časti, do nečasti nezakonske matere in odslej je v nesrečo sebi, svojim starišem človeštvu.

V tem je tedaj, še enkrat rečem, naše delo. Da iz take mladine ni poštenega, srečnega zaroda, kamo-li še zavednega naroda, pričakovati, to je očitno.

Tu tedaj pomagajmo in delajmo, da se vzgoji naša mladina lepo in čednostno, da se odpravijo te grde pregrehe, da nam bode naša mladina kedaj v ponos, saj je, ubraniti nedolžnost zapeljivemu svetu, najlepše in najplemenitniše delo.

Ali kako bomo v tem kaj pomagali? Marsikdo bo dejal: saj imamo knjige, imamo dobre časnike, imamo izvrstne šole, nadalje imamo duhovne in svetne učitelje — na njih je v tem, kar je treba, storiti. Vse prav, ali mladi človek hrepeni po veselju in kratkočasenju in če mu daš ob nedeljah knjigo v roke, ne bo zdržal pri njih, še pol ure ne. Odšel bode iskat si tovarišije ali že v krčmo ali kam drugam, češ: kaj bom pri branju dolgi čas pasel? Resnica, za šole skrbi se v naših dneh veliko, ali človek začne še le pravo življenje takrat, ko stopi iz šole. In prav za ta čas brigamo se le premalo, mladina ostane v njem več ali manj pre-

puščena sebi, svojemu nagnenju in kako je to, vemo sami najbolje, saj nas je to vsakdo več ali menj sam čutil.

V tem bi prišla, kakor navlašč, prav taka društva, ki bi imela v prvi vrsti namen, biti za mladino, gojiti ji narodno, krščansko zavest, in v obče povzdigniti omiko pri prostem ljudstvu. Ali bi se društvo sv. Cirila in Metoda, ki se ravno kar vpeljuje, ne hotelo tudi tega dela poprijeti? (Dalje sledi.)

Gospodarske stvari.

Nekaj potrebnih jesenskih opravil za sadje-rejca na sadunosnih drevesih.

Pridelkom naših sadjerejcev se pogosto očita, da niso tako dovršeno popolni, kakoršnjih si kupci želé. Kolikor je sad lepši in popolnejši, toliko večja je tudi njegova tržna cena. Sad, ki je po marogah in razpokah omadeževan, ki nima dobrega okusa, tak sad le težko kupca najde. Da si torej sadjerejec dober in okusen sadež priredi, mora že jesen začeti truditi se in sadunosnim drevesom po potrebi postreči. Pogostoma je male vrednosti celega pridelka krivo to, da se drevesom slabo ali celo ne streže. Sadunosno drevje je vse kosmato mahú in lisajev, vejevje tako gosto, da niti zrak, niti svetloba skozi njega ne more; suh, vedel les zadušuje pogosto mladi naraščaj, nerodovitni vodeni letorasci štrlé po deblu in debelejših vejah kvišku tako, da je tako drevje pogosto v nevarnosti, v kratkem konce vzeti.

Strežba, ki gre sadunosnemu drevesu pa obstoji v prvi vr-ti v tem, da se drevesu suhe veje in mladike, ki celo drevo pačijo izrežejo ali izsekajo, rane skrbno ogledajo, z katranom zamažejo in tako proti zraku in mokroti zavarujejo. Pa vsekdar ni zadosti, da se drevesu suhe veje in mladike porežejo, ampak treba je tudi pregosto vejevje iztrbiti in porezati. Veje, ki se križajo in se drgaje ranijo, se morajo odstraniti. Slabejša takih vej naj naredi močnejši prostor. Dobro je tudi veje, ki tako k tlom visé, da se sad z roko lahko doseže, take veje bi se morale do prve krivine nazaj porezati in sploh je dobro, da se že pri posajanju dreves na to pozornost obrača, da mladika od debela prosto navzgor in ravnomerno na vse strani rastejo in se razraščajo.

Ako potreba nanese, da se drevesu debelejšé veje odrezati morajo, gre na to paziti, da se mu tik debela in gladko odrežejo, vendar pa tako, da se deblo ne rani in ne poškoduje. Za to delo je najpripravnejša ostra drevesna pila ali žaga. Krn na deblu puščati je velika napaka, ker se s tem prepreči, da se rana ne zaraste in rak ali smod drevo ponkčati preti.